

Mehmet Görmez: Sahte bal ve sahte din tüccarlarıyla ilgilenmiyoruz

Diyanet İşleri Eski Başkanı Mehmet Görmez, Türkiye'nin din istismarı pazarına dönüştürülmesine izin verilmemesi gerektiğini belirtti ve Diyanet'in yeniden yapılandırılmasını istedi.

Yayın Tarihi : 8 Mart 2018 Perşembe (oluşturma : 24.05.2019)

Abdülkadir Özkan'ın genel yayın yönetmenliğini yaptığı "Yörünge" dergisine bir söyleşi veren Diyanet İşleri Eski Başkanı Mehmet Görmez, Diyanet İşleri Başkanlığının yeniden yapılandırılması gerektiğini savundu ve dijital çağda iletişimin kolaylaştığını ancak 'usul'ün kaybolduğunu vurguladı.

Eski Başkan Mehmet Görmez'in söyleşisinden öne çıkan bölümler şöyle:

"SON İKİ YÜZYILDA İNSANLIK, YAŞADIĞI TÜM ACILARIN FATURASINI DİNE ÇIKARDI"

21. yüzyılda din algısı ve dini hareketler hakkında değerlendirme yapabilmek için 20. yüzyılın hatta 19. yüzyılın dine dair yaşadıklarını doğru okumak gerekir. Zira son iki yüzyılı insanlık büyük oranda dini sorgulayarak geçirdi. Yaşadığı tüm acıların faturasını dine çıkardı. Dünyanın batı yakası kiliseden gördüğü tüm kötülükleri hiçbir ayırım yapmadan dine mal etti.

Doğu-Müslüman yakası ise bütün gecikmişliklerin, geri kalmışlıkların, tembelliklerin suçunu dine yüklemeye kalkıştı. İlahi, aşkın olan her şey pozitivism, materyalizm uğruna feda edildi. Bilim, felsefe, teknoloji alanında gördüğü ışıklar insanların gözünü kamaştırdı. Ama yine de varlığı, kainatı, insanı, hayatı mebde ve meadî anlamlandıramadı insan. Anlamdan uzaklaştı. İki dünya savaşını, işgalleri, sömürgeleri, zulümleri önleyemedi. Güce dönüşen bilgi insanın aleyhine işledi. 20. yüzyıl din ile ilgili bütün olumsuzluklarını 21. yüzyıla devretti. Modernizmin bütün meydan okumalarına postmodern bir laubaililik katarak devretti. Din konusundaki çarpıtılmış bilgileri, algıları, cehaletleri olduğu gibi devretti. Dahası dinden kurtulma çabalarını, dinin, tarihin, medeniyetin sonunu ilan ederek devretti. Hiçbir öngörü tutmadı. Din bütün gücüyle tarihe, hayata geri döndü. Ancak bu sefer tabii haliyle hakikate dönüşüne izin verilmedi. Küresel köy kendisine uygun bir din icat etmek için çaba gösterdi. Dinin anlaşılmasında, yaşanmasında, temsilinde yeni algılama biçimleri ortaya çıktı. Bazıları dini kendi hakikatinden koparacak yollara saparken, bazıları da zamanın, hayatın dışına taşıma teşebbüsünde bulundu. Bazı talepler terörize edildi ve din şiddetin, katliamın öldürmenin aracı haline getirilerek itibarsızlaştırılması hedeflendi. Dinin makasid ve hikmet boyutu henüz ön plana çıkmadı. Zira makasid dinin ruhu, hikmet imanın aklıdır. Bu ruh, bu akıl, dinin rahmeti ile bulunduğu bütün yüzyılların kalbi mutmain olacaktır. Zira kalpler ancak Allah'ı zikirle mutmain olur."

"GELENEĞİ OLMAYANIN GELECEĞİ DE OLMAZ"

20. yüzyılın dine dair biriktirdiği öfkesi, 21. yüzyılın aciziyeti din diline de yansıdı. Biz Müslümanlara da bulaştı. Din konusunda bilgi ne kadar kıt ve yetersiz olursa dil o kadar sert ve kaba olur. Hikmeti kaybeden hâkim sadece ahkâm keser. Asıl sorun 21. yüzyılın idrakine İslam'ın rahmetini nasıl anlatacağız? Dini, kendisine büyük mesefe koyan çağla nasıl buluşturacağız, din ile hayat arasında doğru ilişkiyi nasıl kuracağız? Bu konularda aciz kalanlar çok kötü bir dil ile birbirlerini yaraladılar, çok acizler silaha sarıldılar, en aciz kimseler katletmeye vardılar. Hakikat tekerciliği yapan ruhani diktatörler zuhur etti. Elbette dinin peygamber, sahabe ve tarih boyunca medeniyetler kuran müntesiplerinin inşa ettiği sahih gelenek önemlidir. Geleneği olmayanın geleceği de olmaz. Ancak dini tarihin, hayatın dışına taşıyan gelenekçilik bizzat gelenek tarafından da zemmedilmiştir. 'Her yenilik bidat, her bidat dalalet, her dalalet ateştedir' ifadesi basmakalıp tekrarlanan bir klişedir. Aynı şekilde modernliği hakikatin kaynağı olarak gören bir modernizm, dinin tarihini, kültürünü yaşanmışlığını yük sayan bir modernizm de kabul edilemez. Tekfir hastalığı modern bir ötekileştirme dir. İslam'ın sahih geleneği her türlü tekfiri reddetmiştir. Ebu Hanife, el-Fıkhu'l-Ekber'de der ki: 'Her kim tenzile iman ederse, tevil ile tekfir edilemez.' Ehl-i Sünnet bir mezhep değildir. Ehl-i Sünnet Hz. Peygamber ve ashabının bize bıraktığı doğru, orta, mutedil yol demektir. Anayolun adıdır. Neo-selefi bir söylemle Ehl-i sünnet hamisi kesilenler bilerek veya bilmeyerek Ehl-i sünneti ve bilhassa onun rey ve dirayet mektebini sefileştirme tavrı içindedirler. Bu marjinal söylemler, irfan mektebine dahi farklı yollarla sızma çabası içindedir. Hiç kimse dinin hamisi değildir. Dinin hamisi, Allah'tır. İslam dünyasında büyük zulümler, büyük katliamlar, büyük fitneler yaşanırken yaptığımız hiçbir dini tartışmanın hakikat terazisinde hiçbir değeri yoktur. Biz en şaz, en aykırı görüşleri ademe mahkum etmeyen, en kıymetli kitaplarımızda o görüşleri zikrederek süreklilik kazandırmış bir medeniyetin çocuklarıyız. Hakikate ulaşmak için en dokunulmaz kürsünün ilim ve akademi kürsüsü olması gerektiğine inananlardanım. Ancak İslam coğrafyasının içinden geçtiği acıları, trajedileri dikkate almalıyız. İslam ümmetinin hakikat ve adaletten uzaklaşma temayülleri yaşarken Kur'an mahluk mudur değil midir diye tartışan seleflerimizin durumunu hatırlamalıyız. Yahut haçlılar Kudüs'ü işgal edip, Şam'a yaklaştıklarında; Bağdat Moğollar tarafından işgal edilirken Allah'ın esma ve sıfatları üzerinden birbirlerini tekfir eden alimlerimizin konumuna düşmemeliyiz."

"DİN, TARAFTAR TOPLAMA ARACI DEĞİLDİR"

"Öncelikle yanlış bile olsa farklılık arz eden din anlayışları ile açıkça yapılan din istismarını birbirinden ayırmak gerekir. Yanlış din anlayışlarıyla sadece ilim ve hikmetle mücadele edilmeli ancak din istismarına karşı behemehal zecri tedbirler alınmalıdır. Zira bu coğrafyada artık din emniyeti, dini istikrar, en az can emniyeti kadar önemli bir milli güvenlik meselesidir. FETÖ ve 15 Temmuz ihanet teşebbüsü, bu coğrafyada din kullanılarak üretilen şiddet ve terör, her türlü din istismarına karşı müteyakkız olmamızı zorunlu kılıyor. Din özgürlüğü ile din istismarını birbirinden ayırmak gerekiyor. İstismarın en kötüsü, en çirkin, en aşağılık olanı din istismarıdır. Ülkemizin bir din istismarı pazarına dönüşmesine asla izin verilmemelidir. Görevde iken de yüksek sesle ifade ettiğim gibi sahte bal satanlarla ilgilendiğimiz kadar sahte din tüccarları ile ilgilenmiyoruz. Sonra da başımıza büyük musibetler geliyor. Her inanan insanın en masum dini tezahürlerinin suç olarak değerlendirildiği, irtica ile yaftalandığı zamanlarda bunları ayırmak zordu. Ancak bugün kötü ile mücadeleden geri durmak için hiçbir mazeretimiz yoktur. Herkes bilmelidir ki din, taraftar toplama

aracı değildir. DEAŞ'ın militanlarına cennet vaat etmesi ne kadar din istismarıysa bir tarikatın kendi müntesiplerine cennet vadetmesi aynı derecede din istismarıdır. Benim elimi öperseniz cennete gidersiniz, sizi cehenneme götürürken ben falan tarikatın şu kolundanım dersiniz, sizi salıverirler hezeyanlarını dinlemedik mi? Allah ete kemiğe büründü benim şeyhim olarak göründü hezeyanını duymadık mı bu ülkede? Kendilerine manevi güçler atfederek insanları aldatmak din istismarı değil mi? Materyalizmin en büyük silahı olan nudizmi meşrulaştırarak iffetsizliği ve hayasızlığı, mehdîyet altında takdim etmediler mi bu güzel ülkede? Bütün bunlar din istismarı değil de nedir?"

"DİYANET YENİDEN YAPILANDIRILMALI"

"Diyabetin yapacaklarına gelince yaşadığım tecrübelerle dayanarak söyleyebilirim ki Diyanet, mevcut statüsü ve müktesebatıyla mevcut dili ve üslubu ile bunların üstesinden gelmekte çok zorlanmaktadır. Her şeyden önce Diyanet'in her açıklaması siyasetin müdahalesi olarak algılanmaktadır. Daha yeni kurulan genişletilmiş istişare heyetinin bu konuları çok daha geniş bir şekilde ele alması zarureti olduğunu ifade etmek isterim."

"ÜMMETİN VAHDETİNİ PARÇALAYAN BİR YAPIYA CEMAAT DENMEZ"

"Dini meselelerde maalesef su-i misal emsal teşkil ediyor. Tabii ki ihlas ve samimiyetle hizmet eden ile aldatanı birbirinden ayırt etmek gerekiyor. Tasavvuf bir gönül terbiyesi olarak bu topraklarda İslam çağrısının ve dini hayatın mayasıdır. Ancak ilimsiz, hikmetsiz, marifetsiz tarikat yola koymaz, yoldan çıkarır. Abdulkadir Geylani'nin meşhur bir sözü vardır; 'Eğer bir şeyhte beş vasıf olmazsa o, insanları cehalete götüren bir deccale dönüşür.' Birinci vasfı alim ve arif olmaktır. Gönüllülük, fütüvvet ruhu, Rıza-i Bari gibi gayelerden sapan dini yapı, cemaat olmaktan çıkar. Ümmetin vahdetini parçalayan bir yapıya cemaat denmez. Tarikat ve cemaatler Müslüman toplumların bir realitesidir. Yasakla bir yere varılmaz. Ancak görevde iken de sık sık ifade ettiğim gibi her cemaat ve her tarikat toplumun huzuruna bir sözleşme ile çıkmalıdır. Yaptığı, yapacağı ve yapmayı düşündüğü bütün hizmetlerini topluma deklare etmeli, dayandığı İslami ilkeleri, prensipleri ilan etmelidir. Her bir yapı kendini bu sözleşme ile sınırlamalı, bu sözleşme tabiri caizse onun anayasası olmalıdır. Bilhassa İslam'ın inanç ve ahlak ilkelerine sadakat esas olmalıdır."

"AHKÂM KESEN FETVALARA DEĞİL, HİKMETLİ ÖĞÜTLERE İHTİYACIMIZ VAR"

"Din tartışmaları hiçbir zaman bu kadar usulden, metodolojiden hatta tartışma adabından, ihtilaf ahlakından kopmamıştır. Usul derken hem dini metinleri anlamak için inşa edilen usul ilimlerini, hem din ile varlık, hayat, kainat arasındaki ilişkileri hem de dil ve üslubu kastediyorum. Dijital iletişim devrimi ile her türlü bilgiye ulaşmak çok kolaylaştı. Ancak doğru bilgi ile yanlış bilgiyi birbirinden ayıracak kriterler, bilgiyi salih amele dönüştürerek usul yok oldu. Malumatımız arttıkça cehaletimiz artmaya başladı. En kötü mühendislik, cehalet mühendisliğidir. Cehalet mühendisliği bilgi yükleyerek cahil bırakmaktır, enformatik bir cehalettir. Bizim bilgi tasavvurumuzu üç kelime birlikte ifade eder: İlim, hikmet ve marifet. Din doğru bilgiye dayanmak zorundadır. Sahih ilim olmazsa, iman da ibadet de sahîh olmaz. Dinin anlatım dili ise hikmet dilidir. "Allah'ın yoluna hikmetle çağır" buyruluyor. Usulsüz füru bilgisi ne kadar yanlışsa, hikmetsiz hüküm bilgisi de o kadar yanlıştır."

Ahkâm kesen fetvalara değil, hikmetli öğütlere ihtiyacımız var. Zira fetva kazai değil, diyanidir. Akıl ve felsefe olmadan hikmet olmaz. Hikmetsiz konuşanların akıl ve felsefe düşmanlığı bundandır. Gazzali der ki: "Akıl, Allah'ın nurundan bir parçadır." Yine der ki "akıl içten gelen bir vahiy, vahiy dıştan gelen bir akıldır." Akıl vahiy dengesini kurmak için İslam medeniyeti bir kütüphane dolusu kitabı miras bırakmıştır. Bu mirastan mahrum olanlar "Akıllı kenara koymadan cennet olmaz" dediler. Oysa Kur'an bunun tersini söylüyor. İnsanlar ateşe doğru giderken "Biz peygamberi dinleseydik ve aklımızı kullansaydık cehennem ehlinden olmazdık" diyeceklerdir."

"TÜRKİYE'NİN BEKASI İÇİN ÜÇ MÜESSESE ÖNEMLİDİR"

"Ben şahsen din üzerinden sürekli bölünen bu coğrafyada Türkiye'nin bekası için üç müesseseyi önemli görüyorum. Dini bilimlerle tabii fen bilimlerini ayırmayan İmam Hatip Liseleri, İslami ilimlerle felsefi sosyal bilimleri ayırmayan İlahiyat Fakülteleri, din hizmetlerini tarihteki sürekliliği ile tanzim eden Diyanet İşleri Başkanlığı. Ancak bugün her üç müessese de mevcut halleri, konuları ve programları ile bize yetmemeye başladı. Her üçü de altmışlı yetmişli yılların dünyasına hitap etmeye devam ediyor. 21. yüzyılın meydan okumalarını dikkate alarak, coğrafyamızda yaşadığımız acıları ve trajedileri göz önünde bulundurarak ve bugünkü genç kuşakların yaşadığı büyük kopuşları düşünerek her üç müessesenin hem yapılarını hem programlarını hem de kullandıkları dil ve üslubu değiştirmeleri elzendir."

Bu dökümanı orjinal adreste göster

Mehmet Görmez: Sahte bal ve sahte din tüccarlarıyla ilgilenmiyoruz